

Академічна добročесність у науковій діяльності:

правила цитування та
оформлення джерел

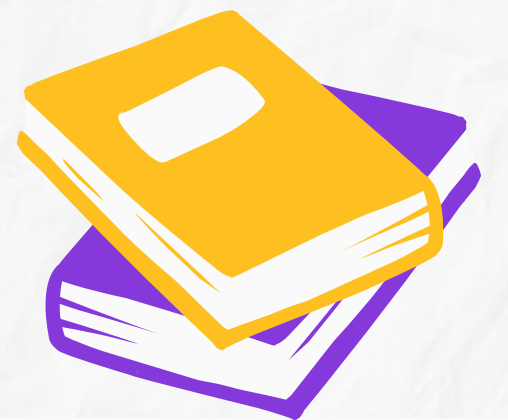

Академічна доброчесність

- це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

<https://uk.wikipedia.org/wiki>

**Правила
академічної доброчесності
у Чернівецькому національному університеті
імені Юрія Федьковича**

Схвалено Вченою радою ЧНУ
Протокол № 12 від 28.11. 2016 р.

**ЕТИЧНИЙ КОДЕКС
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича**

Схвалений Вченою радою
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича,
протокол № 12 від 23 грудня 2019 р.

Затверджений конференцією трудового колективу
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича,
від 26 грудня 2019 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
Про виявлення та запобігання
академічному плагіату у
Чернівецькому національному університеті
імені Юрія Федьковича**

УВЕДЕНО В ДІЮ
наказом ректора Чернівецького
національного університету
імені Юрія Федьковича
від 03. 09. 2024 року № 301

2024 р.

<https://algebra.chnu.edu.ua/studentu/dobrochesnist/>

Порушенням академічної доброчесності є

Списування

Обман

Хабарництво

Плагіат

Самоплагіат

Академічний
плагіат

Фальсифікація

Фабрикація

Різнovidи плагіату

**видання виконаної іншим
автором роботи за свою**

**копіювання значної частини
чужої роботи в свою**

**не дотримання правил
цитуань**

парафраза

КОМПІЛЯЦІЯ

ЦИТУВАННЯ. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ

Перефразування

Цитата

Пряме цитування

Непряме цитування

Правила використання цитат:

- цитата має бути стислою,
- не громіздкі цитати,
- не велика кількість цитат,
- не варто починати абзац з цитати.

Способи введення цитати у текст:

цитата подається повністю після слів того, хто
цитує

ПРИКЛАД:

А. Артюхов зазначає: «Отже, студенти та молоді вчені, які списують та обманюють під час навчання, насправді не використовують свого потенціалу на повну, і таким чином завдають шкоди собі як науковцям та своїм майбутнім роботодавцям» [1, с. 30].

(Джерело 1: Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : колективна монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.)

<https://bcsd.org.ua/doc/AD3.pdf>

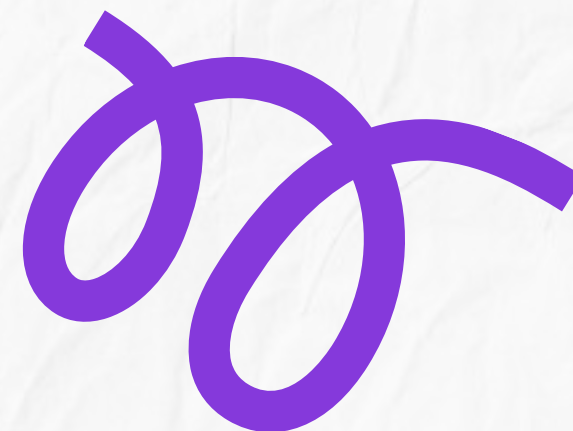
Способи введення цитати у текст:

цитата подається повністю перед словами того,
хто цитує

ПРИКЛАД:

«Отже, студенти та молоді вчені, які списують та обманюють під час навчання, насправді не використовують свого потенціалу на повну, і таким чином завдають шкоди собі як науковцям та своїм майбутнім роботодавцям», – зазначає А. Артюхов [1, с. 30].

<https://bcsd.org.ua/doc/AD3.pdf>

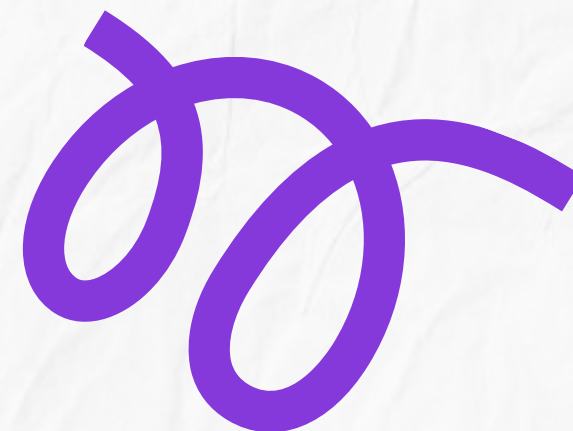
Способи введення цитати у текст:

цитата подається повністю, але розривається
словами того, хто цитує

ПРИКЛАД:

«Отже, студенти та молоді вчені, які списують та обманюють під час навчання, – зазначає А. Артюхов, – насправді не використовують свого потенціалу на повну, і таким чином завдають шкоди собі як науковцям та своїм майбутнім роботодавцям» [1, с. 30].

<https://bcsd.org.ua/doc/AD3.pdf>

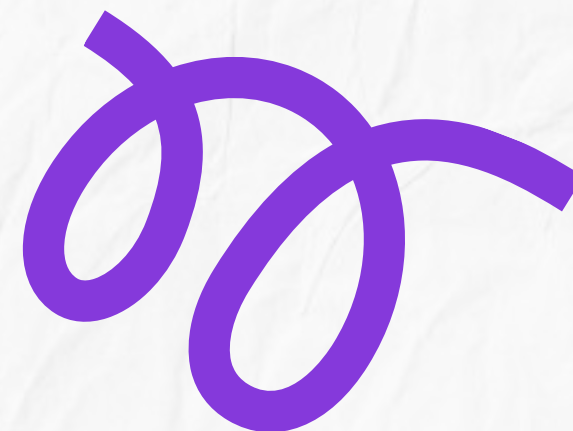
Способи введення цитати у текст:

цитата подається у вигляді окремих слів, узятих
з одного речення автора зі зміненням
ВІДМІНЮВАННЯМ ТАКИХ СЛІВ

ПРИКЛАД:

На думку А. Артюхова, списуючи та обманюючи під час навчання, студенти та молоді вчені «завдають шкоди собі як науковцям та своїм майбутнім роботодавцям» [1, с. 30].

<https://bcsd.org.ua/doc/AD3.pdf>

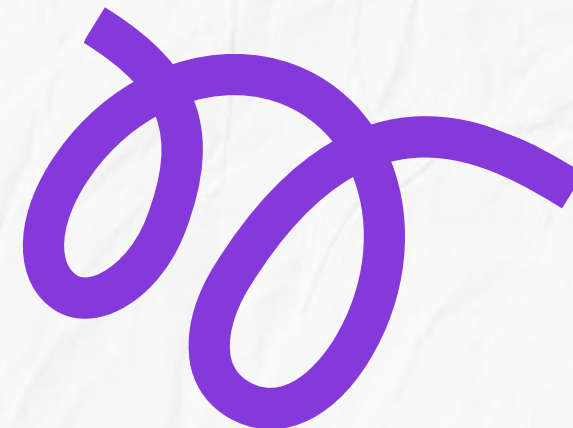
Способи введення цитати у текст:

цитата подається в скороченому варіанті без викривлення думки автора (з використанням таких знаків [...] на місці пропуску)

ПРИКЛАД:

На думку А. Артюхова, «студенти та молоді вчені, які списують та обманюють під час навчання, [...] завдають шкоди собі як науковцям та своїм майбутнім роботодавцям» [1, с. 30].

<https://bcsd.org.ua/doc/AD3.pdf>

Способи введення цитати у текст:

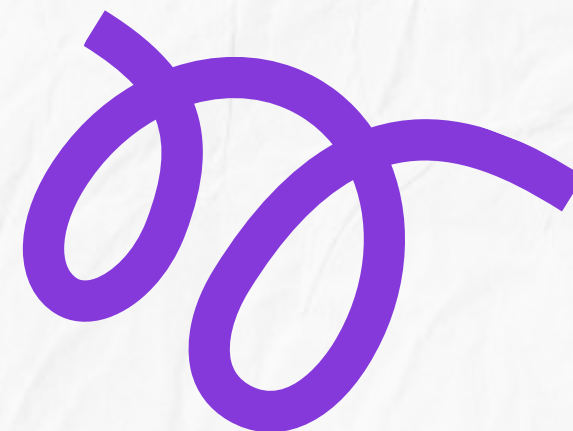
ПРИКЛАД:

Аналізуючи наслідки порушень студентами та молодими вченими академічної доброчесності, А. Артюхов зауважує:

Отже, студенти та молоді вчені, які списують та обманюють під час навчання, насправді не використовують свого потенціалу на повну, і таким чином завдають шкоди собі як науковцям та своїм майбутнім роботодавцям. Хоча це здається зовсім очевидним, варто наголосити, що створення культури, яка б прищеплювала у студентів та молодих учених академічну доброчесність та небажання шукати легших шляхів, що обмежують їх навчання, вимагає значних зусиль та неабиякої відваги [1, с. 30].

<https://bcsd.org.ua/doc/AD3.pdf>

Способи введення цитати у текст:

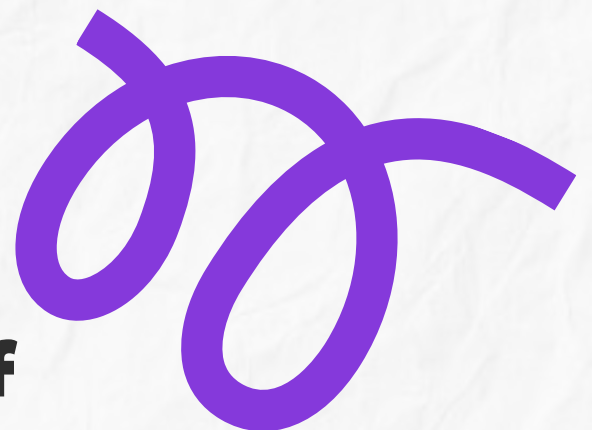
ПРИКЛАД:

Тереза Фішман наводить кілька умов вчинення плагіату: «Плагіат має місце, коли певна особа: використовує слова, ідеї чи результати праці, що належать іншому визначеному джерелу чи людині, без вказування посилання на джерело, з якого їх було запозичено, у ситуації, в якій правомірно очікується вказування оригінального авторства, з метою отримати певну користь, пошану, вигоду, яка не обов'язково має бути грошовою (переклад з англ. мови мій. – Н. З.)» [2].

(Джерело 2: Fishman T. “We know it when we see it” is not good enough: toward a standard definition of plagiarism that transcends theft, fraud, and copyright. 4th Asia Pacific Conference on Educational Integrity (4APCEI), 28–30 September 2009. Australia : University of Wollongong NSW, 2010. P. 5.

URL: <http://ro.uow.edu.au/apcei/09/papers/37/>)

<https://bcsd.org.ua/doc/AD3.pdf>

Способи введення цитати у текст:

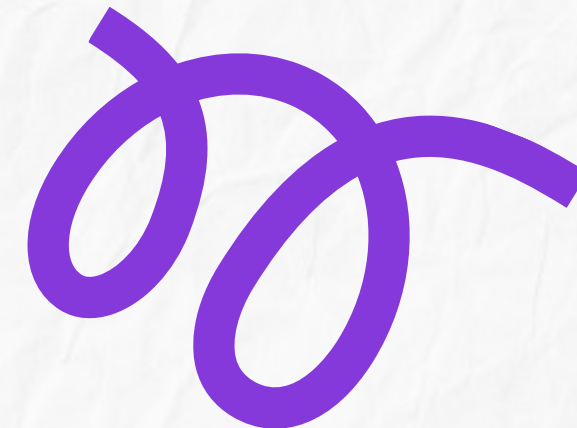
цитата подається у формі епіграфа або
у вигляді віршованих рядків та навіть цілої строфи

ПРИКЛАД:

зоряне небо — як споминів рій...
В. Сосюра

ПРИКЛАД:

Як гарно змальовує весняну пору року Є. Гуцало:
Весна зіткала вчора гобелен
у лузі — з трав, із квітів, з верболозів.
Зіткала вітер і зіткала клен,
грози зіткала молоді погрози.

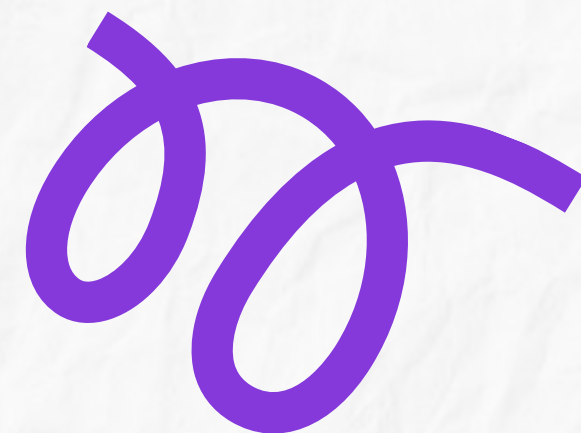

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПISУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ **8302:2015** «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Книги: один автор

1. Дичківська О. О. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій. Київ : ДІА, 2018. 82 с.
2. Бондаренко В. Г. Історія України. Львів, 2017. 153 с.
3. Лазор О. Я. Державне управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2003. 542 с.
4. Ваш О. М. Етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 104 с.
5. Гурманова Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. та допов. Київ : ЦУЛ, 2017. 193 с.

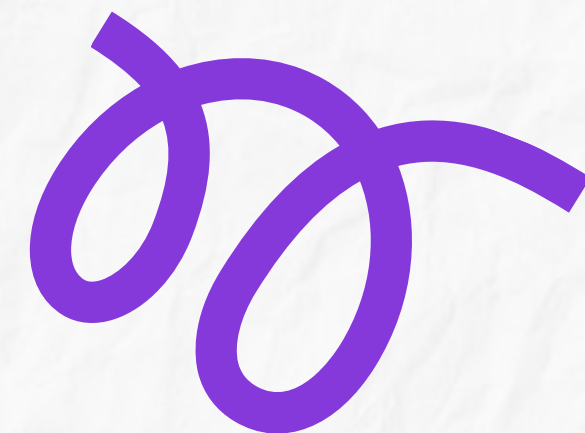

Книги: два або три автори

1. Мартиненко З. Е., Макар І. В. Управління підприємством: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2017. 296 с.
2. Палеха В. І., Карпова П. В. Менеджмент організацій : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 120 с.
3. Білоус С. І., Корнійчук В. П. Філософія освіти : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2016. 176 с.
4. Мороз І. С., Василенко Н. Ю. Маркетинг : конспект лекцій. Київ : Молодь, 2016. 102 с.

1. Тарнавська Г. Я., Марценюк Н. С., Герасимова Т. М. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2017. 412 с.
2. Пустовенко В. В., Максименко І. Л., Яким А. С. Безпека життєдіяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2017. 348 с.

Книги: чотири автори або п'ять і більше авторів

1. Інновації : навч. посіб. / Гуревич Д. Т., Чекан О. С., Грибан О. М., Макарова В. В. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 389 с.
2. Вища математика : конспект лекцій / Ткачук Т.С. та ін. Київ, 2015. 82 с.

1. Операційний менеджмент : підручник / С. М. Поплавська та ін. Київ : ЦУЛ, 2011. 267 с.
2. Охорона праці : навч. посіб. / О. І. Подольська та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2017. 264 с.
3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : станом на 10 жовт. 2017 р. / К. І. Мягченко та ін. ; за заг. ред. І. М. Ливанова. Київ : ЦУЛ, 2017. 428 с.

Книги: без авторів

1. 30 років історичному факультету: історія та сьогодення (1986-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. В. В. Черепані. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 340 с.
2. Етнографія : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Гарапка; уклад. А. І. Гарапко. Київ : ЦУЛ, 2018. 320 с.
3. Міжнародні відносини : монографія / за ред. М. А. Березовського. Київ : ЦУЛ, 2016. 162 с.
4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: П. О. Бедрія, О. О. Петренка. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.
5. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Тарнавського. Київ : ЦУЛ, 2016. 186 с.

Законодавчі та нормативні документи

1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с.
2. Конституція України : станом на 1 жовтня 2017 р. / Верховна Рада України. Київ : Право, 2017. 93 с.
3. Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2016 р. № 2145-VIII. *Голос України*. 2016. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.
4. Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48-49. Ст. 536.
5. Про освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2018. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 15.11.2018).
6. Питання соціального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2017 р. № 1060. *Офіційний вісник України*. 2018. № 5. С. 430–443.

Стандарти

1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).
2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.
3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).

Частина видання: книги

1. Петренко М. А. Международное право и роль Конституционного Суда Украины // Максим Петренко: право як буття вченого : зб. наук. пр. до 60-річчя проф. М. А. Петренко / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493.
2. Якса А. П. Економічна політика держави. *Двадцять п'ять років з економічним правом* : вибрані праці. Харків, 2017. С. 205–212.
3. Корнійчук Т. О. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності. *Педагогіка* : навч. посіб. / за заг. ред. Т. О. Корнійчука. Київ, 2017. С. 195–197.

Частина видання матеріалів конференцій (тези доповіді)

1. Лалак Н. В. Шляхи підвищення мотивації молодших школярів до навчання // Анотовані результати науково-дослідної роботи інституту педагогіки за 2011 рік : збірник тез повідомлень. Київ, 2012. С.202–203.
2. Максименко Д. В. Методи оперативної діагностики виробничої діяльності підприємства // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці : збірник тез та доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 21 лютого 2013 р.) / відпов. за випуск Мельничук Б.В. Київ, 2013. С.331–335.
3. Цехмістров І. І., Перець І.П. Про бюджет. *Дослідження проблем в Україні очима молодих вчених* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.

Електронні ресурси

1. Україна очима дітей : фотовиставка. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757&> (дата звернення: 15.11.2017).
2. Хміль А. А. Функції державної служби за законодавством України // Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf.
3. Хміль І. О. Шляхи подолання правового нігілізму в Україні. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. Запоріжжя, 2016. № 3. — С. 20–27. — URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf>. (дата звернення: 15.11.2017).
4. Куцкір Я. С., Махно Б. А., Борислав С. Г. Трансформація науково-педагогічної системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. *Наука та інновації*. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: <https://doi.org/10.15407/scin12.06.006>.

Використані джерела

1. Правила академічної доброчесності. URL:
https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWerz6_eTUFUBGv4o/view (дата звернення 22.03.2025)
2. Етнічний кодекс ЧНУ. URL:
https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF_CepI-k98GPc9E8KznQ/view (дата звернення 22.03.2025)
3. Академічна доброчесність сайт ЧНУ. URL:
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/> (дата звернення 22.03.2025)
4. КУДІНОВ І.О. ОСНОВИ НАУКОВОГО ЦИТУВАННЯ. URL:
<https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Kudinov-I.O.-Osnovi-naukovogo-czituvannya.pdf>
(дата звернення 11.03.2025)

Академічна
добročесність – це
повага до знань, авторів і
власної репутації.

Дотримуймося її
разом!

